

POSITION PAPER

Europees Aanvullend Pensioenpakket



Inhoud

1	Aanbevelingen	3
2	Herziening Pan Europees Pensioenproduct (PEPP)	3
2.1	Productontwerp	3
2.2	Advies en distributie	4
2.3	Toezicht	4
3	Herziening IORP II Richtlijn	5
3.1	Behoud minimumnormen en nationale flexibiliteit	5
3.2	Uniform Pensioenoverzicht	5
3.3	Pensioenvolgsysteem	6
3.4	Ruimte voor diversiteit	6

Inleiding

Het Verbond van Verzekeraars ondersteunt de ambitie van de Europese Commissie om aanvullende pensioenen in Europa te versterken. Het Pensioenpakket kan hieraan waardevol bijdragen. Ook de erkenning van het belang van pensioenen binnen de verdere ontwikkeling van de Europese Savings and Investment Union (SIU) beschouwen wij als een positieve stap.

In het licht van de demografische uitdagingen waarvoor de Europese Unie staat, is het essentieel dat de Commissie de beschikbaarheid, toegankelijkheid en toereikendheid van aanvullende pensioenen in de EU verder bevordert. Lidstaten – met name die met minder ontwikkelde aanvullende pensioenstelsels – moeten de aangereikte instrumenten effectief kunnen benutten binnen hun eigen nationale context. Tegelijkertijd mag de stimuleringsambitie van de Commissie niet leiden tot verlies van inzichtelijkheid of efficiëntie in landen met een goed functionerend pensioenstelsel.

In Nederland zien we een goed ontwikkeld toekomstbestendig pensioenstelsel waarin een groot deel van de bevolking kapitaalgedekt pensioen opbouwt. De Nederlandse verzekeringssector vervult al decennialang een centrale rol in deze pensioenvoorziening en is ook actief in andere EU-lidstaten. Deze rol zet de sector graag voort, waarbij het EU-pensioenpakket kan fungeren als een belangrijke ‘enabler’ voor een toekomstbestendig Europees pensioenlandschap en een sterkere kapitaalmarkt.

Hoewel wij de ambities van de Europese Commissie onderschrijven, zien wij bij de uitwerking diverse aandachtspunten, onder meer op het gebied van proportionaliteit, nationale flexibiliteit en uitvoerbaarheid.

1 Aanbevelingen

De Europese Commissie doet drie aanbevelingen die, binnen de nationale kaders, richting kunnen geven aan de verdere ontwikkeling van pensioenopbouw.

Automatische aansluiting (auto-enrolment)

Wij onderkennen het belang van automatische aansluiting als effectief middel om deelname aan pensioenregelingen te vergroten, met name in lidstaten waar tweede of derde pijler pensioenopbouw achterblijft. In Nederland is automatische aansluiting echter niet noodzakelijk, omdat circa 90% van de werknemers al pensioen opbouwt.

Pensioenvolgsystemen (pension tracking systems)

Wij zien het belang van inzicht voor deelnemers, maar pleiten ervoor dat de verdere ontwikkeling van volgsystemen met voldoende nationale flexibiliteit gebeurt. Deze systemen moeten aansluiten op de kenmerken en gegevensstructuren van nationale pensioenstelsels en zorgvuldig worden doorontwikkeld.

Dashboard toereikendheid pensioeninkomens (pension adequacy dashboards)

Wij steunen het streven naar meer inzicht, zolang dit wordt gebaseerd op reeds beschikbare data en niet leidt tot aanvullende dataverzoeken of extra administratieve lasten voor pensioenaanbieders.

2 Herziening Pan Europees Pensioenproduct (PEPP)

3

Het Verbond verwelkomt de inspanningen van de Europese Commissie om het PEPP-kader te herzien en aantrekkelijker en praktischer te maken als instrument om de pensioenspaarkloof in Europa te verkleinen. Verbeteringen zoals het schrappen van het vaste kostenplafond en de verplichte subrekeningen zijn belangrijke stappen in de goede richting. Mits goed vormgegeven kan het PEPP een aanvulling zijn op nationale stelsels en een oplossing bieden voor Europeanen die behoefte hebben aan aanvullend pensioeninkomen. Wij signaleren echter een aantal zaken die wij graag onder de aandacht willen brengen.

2.1 Productontwerp

Basic PEPP moet ook door verzekeraars kunnen worden aangeboden. Het Verbond onderschrijft het idee van een basic PEPP in de vorm van een eenvoudig en toegankelijk product dat laagdrempelig aan klanten kan worden aangeboden. Hierin missen wij op dit moment erkenning van verzekerings specifieke elementen, zoals dekking van overlijdensrisico, of het afdekken van langlevensrisico via een levenslange uitkering. Deze elementen zouden ook voor het Basic-PEPP product moeten worden opgenomen of op zijn minst moeten worden toegestaan. Niet alleen omdat anders verzekeraars op voorhand worden uitgesloten als aanbieder van basic PEPP-producten, maar ook klanten in dat geval anders onvoldoende toegang tot beschermingsmogelijkheden hebben die zij wel logischerwijs mogen verwachten van een pensioenproduct.

Value for Money (VfM): Wij hebben zorgen over het gebruik van VfM-raamwerk voor de Nederlandse markt. Gelet op het provisieverbod zijn de kosten in de Nederlandse markt ten opzichte van andere Europese landen al veel lager. Aanvullende eisen vanuit het VfM kader zouden niet mogen leiden tot aanzienlijke administratieve lasten. Eenvoud zou bij de invulling van dit kader het uitgangspunt moeten zijn.

Meer mogelijkheden voor opbouw: Naast de voorgestelde lifecyclebeleggingen in de Basic PEPP, zouden verzekeraars ook graag de mogelijkheid zien om een garantie aan te kunnen bieden onder de Basic PEPP. Dit stelt klanten die daar behoefte aan hebben in staat om een verzekering te kiezen die garanties biedt.

Geen aanvullende activa-eisen: De eis dat 95% van Basic PEPP-activa in conventionele of uitsluitend beursgenoteerde instrumenten moet worden belegd, is te restrictief en staat haaks op het prudent person principe.

Uitkeringsfase: Het Verbond is van mening dat de duur van de uitkeringsfase flexibel moet blijven. Klanten moeten de vrijheid hebben om, afhankelijk van hun persoonlijke situatie en voorkeur te kiezen voor een tijdelijke- of levenslange uitkering. Wij vinden het belangrijk dat klanten in de uitkeringsfase bij een PEPP-product dezelfde keuze opties hebben als bij andere derde pijler pensioenproducten. Momenteel staan er in het voorstel van de EC geen aanvullende eisen voor de uitkeringsfase omschreven, het is voor ons van belang dat dit ook zo blijft.

2.2 Advies en distributie

Gelijk speelveld tussen aanbieders: Voor verzekeraars is het van belang dat PEPP geen verstoring in het gelijk speelveld tussen verschillende aanbieders creëert. Dit betekent dat de regels voor distributie en advies moeten aansluiten bij de geldende regels die vastgelegd zijn in de Verzekeringsdistributierichtlijn (IDD) en de Richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten (MIFID II). Het is naar onze mening belangrijk dat verschillende distributievormen mogelijk zijn, om de diversiteit binnen de markt te waarborgen. Extra vereisten moeten worden vermeden.

Advies en kennis- en ervaringstoets: De Commissie stelt voor om de Basic PEPP zonder verplicht advies aan te bieden. Daar kunnen wij ons in vinden, zolang klanten wél een kennis en ervaringstoets moeten afnemen en advies kunnen krijgen wanneer zij daar expliciet om vragen. De eis dat advies uitsluitend onafhankelijk mag zijn, beperkt toegang voor consumenten en sluit niet aan bij de Nederlandse praktijk. Dergelijke beperkingen moeten worden voorkomen.

2.3 Toezicht

Centraal Register: Het centraliseren van PEPP-informatie in het EIOPA-register moet zorgvuldig worden vormgegeven om te voorkomen dat het een instrument voor marktvergelijking wordt, aangezien dit niet de beoogde rol van EIOPA is. Nationale toezichthouders zouden primair verantwoordelijk moeten blijven voor toezicht op productkenmerken en consumentenvoorlichting, ook voor PEPP-producten.

3 Herziening IORP II Richtlijn

Behoudens enkele wijzigingen die bijvoorbeeld zien op de vereenvoudiging van internationale waardeoverdracht is het Verbond kritisch over de voorgestelde wijzigingen.

3.1 Behoud minimumnormen en nationale flexibiliteit

Een fundamenteel uitgangspunt van het IORP II-kader is dat de omstandigheden voor de opbouw van tweede pijler pensioenen binnen de EU-lidstaten sterk uiteenlopen. Daarom is het kader ontworpen als een systeem van minimumharmonisatie, dat landen de flexibiliteit biedt om regels aan te passen aan hun eigen arbeidsmarkten en socialezekerheidsstelsels. Deze flexibiliteit is essentieel om nationale verschillen te respecteren en om ruimte te bieden aan de diversiteit van IORP's, met verschillende structuren en activiteiten.

De voorgestelde herziening beweegt echter op sommige terreinen richting gedetailleerde EU-harmonisatie, wat het risico met zich meebrengt dat nationale stelsels onder druk komen te staan, waaronder ook de rol van sociale partners in veel lidstaten. Dit staat haaks op het oorspronkelijke karakter van het IORP II-kader en op de EU-agenda voor regeldrukvermindering. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

3.2 Uniform Pensioenoverzicht (Pension Benefit Statement)

Het Verbond is kritisch over het voorgestelde mandaat voor EIOPA om geharmoniseerde communicatievereisten voor het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) te ontwikkelen. Belangrijke redenen hiervoor zijn:

- Het Nederlandse UPO functioneert al goed en is volledig geïntegreerd in nationale pensioenwetgeving en -praktijk en is uitvoerig getest op begrijpelijkheid.
- EU-harmonisatie zou een volledige herbouw van bestaande systemen vereisen, met aanzienlijke kosten voor aanbieders en met niet noodzakelijkerwijs begrijpelijker informatie voor deelnemers.
- Eén Europees format past niet bij de diversiteit van nationale regelingen en kan zelfs leiden tot verminderde begrijpelijkheid voor deelnemers.
- Toenemende uitvoeringslasten zonder aantoonbare meerwaarde voor de deelnemer passen ook niet in de bredere doelstelling van de Europese Commissie om administratieve lasten te verminderen.

Het Verbond pleit voor het inzetten op het delen en benutten van best practices, zodat lidstaten zonder goed functionerend systeem kunnen voortbouwen op succesvolle ervaringen elders.

Daarnaast staan in het huidige IORP-voorstel bepalingen, die leiden tot uitbreiding van de informatie op het UPO. Het gaat hierbij onder meer over kosten, beleggingsrisico's en beleggingskeuzes. Meer informatieverplichtingen gaan in tegen de trend in Nederland om te sturen op minder en meer gerichte communicatie. Het is van belang informatie-overload bij deelnemers te voorkomen.

3.3 Pensioenvolgsystemen (pension tracking systems)

Ook het streven naar verdere harmonisatie en uiteindelijk zelfs een EU-breed pensioenvolgsysteem roept fundamentele zorgen bij de sector op:

- Mijnpensioenoverzicht.nl werkt al effectief, met toegang tot relevante gegevensbronnen op nationaal niveau.
- De consumentenwinst is onduidelijk, terwijl operationele, governance en data-kwaliteitsrisico's aanzienlijk zijn.
- Pensioen- en fiscale definities verschillen sterk tussen lidstaten, wat de betekenisvolle koppeling van data bemoeilijkt.

Het Verbond is daarom voorstander van het schrappen van de artikelen in IORP II, die een rigide kader voor de verdere ontwikkeling en harmonisatie van pensioenvolgsystemen met zich meebrengen. De aanbeveling aan lidstaten die de Europese Commissie in hetzelfde pakket doet, geeft lidstaten de benodigde flexibiliteit geven om uiteindelijk de (verdere) ontwikkeling van pensioenvolgsystemen in Europa te stimuleren.

3.4 Ruimte voor diversiteit

De diversiteit in het Europese pensioenlandschap vraagt om flexibiliteit binnen IORP II. Per lidstaat zijn er grote verschillen in het type aanbieders en de structuur van producten die onder de IORP-richtlijn vallen. Zo hebben we in Nederland premiepensioeninstellingen (PPI's). PPI's voeren uitsluitend premieregelingen uit, dragen zelf geen risico's (deze liggen bij verzekeraars) en beheren duizenden pensioenregelingen. Enkele voorgestelde wijzigingen voor harmonisatie zijn disproportioneel of slecht uitvoerbaar voor PPI's. Het is belangrijk dat de regelgeving expliciet ruimte biedt voor proportionele toepassing die past bij het model van PPI's. Daarbij horen werkbare governance- en risicobeoordelingsverplichtingen, een benadering van beleggingsbeleid op productniveau en aandacht voor de specifieke kenmerken van een PPI. Minimumharmonisatie blijft daarom cruciaal, waardoor er ruimte blijft voor proportionele toepassing op verschillende pensioenuitvoerders.

